

Η εκπαίδευση παράγοντας ανάπτυξης της επιχείρησης

Δημήτρης Φανουρζάκης

Επιχειρηματίας, Γενικός Διευθυντής
DIANA ελαστικές εφαρμογές,
Υπεύθυνος ΓΕΜΗ Βιοτεχνικού
Επιμελητηρίου Πειραιά,
Αντιπρόεδρος Β' Συνδέσμου
Επιχειρήσεων Ναυπηγικής
Βιομηχανίας

Η δυνατότητα της οικονομικής, κοινωνικής, και πολιτιστικής ανάπτυξης μιας κοινωνίας, εξαρτάται άμεσα και απόλυτα αφενός από την ικανότητα της να παράγει και να αφομοιώνει νέες τεχνολογίες και αφετέρου από την ικανότητα της να αναπροσαρμόζεται στις νέες εξελίξεις. Οι συνεχείς διαρθρωτικές μεταβολές στην οικονομία, τις οποίες επιφέρουν οι ταχείες εξελίξεις, απαιτούν σημαντικές επενδύσεις στην εκπαίδευση και κατάρτιση, ώστε να ανέβει το γενικό επίπεδο του εργατικού δυναμικού, για να μπορεί να ανταποκριθεί στις δημιουργούμενες νέες ανάγκες σε εργασία.

Ένα εκπαιδευμένο προσωπικό στην επιχείρηση είναι μια πολυσύνθετη αναγκαιότητα. Είναι το κύριο μέσο στο οποίο πρέπει να έρχονται σε επαφή με τον πελάτη, να μιλούν γλώσσες, είτε να έχουν άσφωγη τεχνική στην ειδικότητα τους, και η εκπαίδευση τους να είναι τόσο των χεριών όσο και του πνεύματος, που κυρίως σήμερα η απόκτηση ειδικοτήτων πλαισιωμένων με τεχνικές γνώσεις και πνευματική κατάρτιση πρέπει να ισχύει για την πλειονότητα των σύγχρονων επιχειρήσεων. Όπως είναι φυσικό, οι μέθοδοι εκτέλεσης της εργασίας, συνεχώς μεταβάλλονται ανάλογα με το ρυθμό που μεταβάλλονται και τα μέσα εκτέλεσης της εργασίας. Συνεπώς ανάλογα με τους ρυθμούς αυτούς, πρέπει και οι γνώσεις του προσωπικού να ανανεώνονται και να αναπροσαρ-

μόζονται συνεχώς.

Συνήθως οι κύριες μορφές εκπαίδευσης που σαν σκοπό έχουν την ειδίκευση και την κατάρτιση, είναι οι εξής:

A. Μαθητεία. Με τον όρο αυτό εννοούμε την εκπαίδευση νέων στην ηλικία, που προετοιμάζονται για την κατάληψη τεχνικών θέσεων εργασίας. Η πληρέστερη ειδίκευση του θα γίνει με την άσκηση του στην πράξη.

B. Μετεκπαίδευση. Με τον όρο αυτό εννοούμε την συμπληρωματική εκπαίδευση που γίνεται αφού τελειώσει η γενική.

Γ. Επιμόρφωση. Είτε του προσωπικού είτε των εργοδοτών, έχει την έννοια της εκμάθησης ή της εξειδίκευσης, στην χρήση νέων μηχανημάτων ή νέων μεθόδων ή στην παραγωγή ενός νέου προϊόντος. Και δ. Η καθοδήγηση... που είναι και αυτή μια μορφή εκπαίδευσης, που σαν σκοπό έχει την συνεχή παροχή οδηγιών και πληροφοριών κατά την διάρκεια της εργασίας. Οπωσδήποτε υπάρχουν πολλές διαφορές στις μορφές εκπαίδευσης μεταξύ των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, των τουριστικών γραφείων, των εστιατορίων ή και των αεροπορικών εταιρειών.

Η σωστή εκπαίδευση όμως είναι απαραίτητη για την πλήρωση των αναγκών της επιχείρησης σε προσωπικό, για την λύση διαφόρων λειτουργικών θεμάτων αλλά και την εξωστρέφεια της. Τα ωφέλη της είναι σημαντικά διότι μεγαλώνει η αξία στην αγορά εργασίας και βελτιώνουν τις δυνατότητες παραγωγής μέσα στην επιχείρηση.

Ύστερα από την προηγούμενη πολυετή κρίση και τους έντονους κλυδωνισμούς που προκάλεσαν κακοί χειρισμοί περασμένων δεκαετιών στην διαχείριση των δημοσιονομικών μεγεθών, ο ιδιωτικός τομέας κατόρθωσε και έμεινε όρθιος, προσαρμόστηκε στα νέα δεδομένα και εξακολουθεί να δημιουργεί πλούτο στην χώρα μας. Για αυτό ερχόμαστε όσοι εκφράζουμε την αγορά και ζητούμε από την πολιτεία να συνεργαστεί μαζί μας, ώστε να καθοριστεί ένα νέο εκπαιδευτικό αλλά και παραγωγικό μοντέλο προκειμένου η οικονομία να νοικοκυρευτεί και να μπούμε σε πραγματικούς αναπτυξιακούς ρυθμούς. Με απλά λόγια πρέπει να ξαναθυμηθούμε την ανάγκη της εργατικής δυναμικής αυτάρκειας. Αυτή η προοπτική προϋποθέτει εκπαίδευση σε όλα τα επίπεδα και με κανόνες και την προετοιμασία εξιδανικευμένου εργατικού και τεχνικού δυναμικού, από τον μάντζερ και τον υπεύθυνο μέχρι τον ηλεκτρολόγο τον υδραυλικό τον ψυκτικό που πλέον είναι και δυσεύρετοι.

Χρειάζονται μεταρρυθμίσεις και καινοτομίες που μπορούν να συνδέσουν επί της ουσίας τις επιχειρήσεις με τα εκπαιδευτικά ιδρύματα, αλλά και περιβάλλον ανάλογο από τα σχολεία, έτσι ώστε να ανακαλύψει ένας νέος το επάγγελμα που ονειρεύ-

εται, να ανταποκρίνεται το όνειρο του στην ζήτηση της αγοράς, αλλά και να ανακαλύψει τις ευκαιρίες που χρειάζονται για να γίνει ένας καλός επαγγελματίας ή και επιχειρηματίας.

Μεταρρυθμίσεις με ειδικά πλαίσια δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του ασκουμένου και της επιχείρησης και έπειτα από σχετική συμφωνία των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και των εργοδοτικών φορέων με σκοπό την ανάπτυξη της επαγγελματικής συνείδησης. Μόνο έτσι αυτή η περίοδος της προσαρμογής του υποψηφίου για εργασία, από την θεωρητική γνώση που αποκτάται στα σπουδαστικά έδρανα, στην πρακτική εμπειρία που μόνο η τριβή σε πραγματικές συνθήκες μπορεί να χαρίσει, θα προετοιμάσει ικανά στελέχη και θα αποβεί ουσιαστικά και με εποικοδομητικά ωφέλη για την επιχείρηση.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονιστεί ένα βασικό πρόβλημα του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς παρατηρείται το φαινόμενο της απουσίας επικοινωνίας των εκπαιδευτικών οργανισμών, με την αγορά εργασίας και τις εξελισσόμενες και διαρκώς μεταβαλλόμενες ανάγκες της. Έτσι νέες ειδικότητες επαγγελματιών που δημιουργούνται από την διεθνή ζήτηση, μπορεί να απουσιάζουν παντελώς από τα προγράμματα σπουδών. Ίσως ακόμα και η αδυναμία του συστήματος να ρυθμίσει την προσφερόμενη παραγωγή στελεχών ανάλογα με τις απαιτήσεις της ζήτησης, με αποτέλεσμα σε κάποιες θέσεις να παρατηρείται υπερπροσφορά εργασίας ενώ σε κάποιες άλλες έλλειψη.

Έτσι λοιπόν πρέπει να οριστούν νέα πλαίσια παιδείας είτε είναι βιομηχανική είτε αγροτική είτε τουριστική παιδεία. Να γίνει άμεσα αναβάθμιση της ποιότητας σπουδών, σε θεωρητικό αλλά κυρίως στο πρακτικό επίπεδο. Να βρεθούν εκπαιδευτές να διδάξουν νέα μαθήματα, που να περιλαμβάνουν από τις δυνατότητες π.χ και τους τρόπους διαχείρισης τουριστικών περιοχών, μέχρι τον θεματικό τουρισμό σε βάθος, και από τις ανάγκες ποιοτικής προσφοράς στις πύλες εισόδου της χώρας μέχρι τους τρόπους προστασίας, διάσωσης, και ανάδειξης του φυσικού, του πολιτιστικού, του κοινωνικού και του οικονομικού ακόμα περιβάλλοντος των τουριστικών περιοχών. Τον τρόπο επέμβασης μιας επιχείρησης σε ένα παρθένο οικονομικά τόπο, μέχρι την δυνατότητα να αντιμετωπίζονται προβλήματα καθημερινά της τουριστικής πραγματικότητας. Μέσα από την συνεργασία εμπλεκόμενων φορέων όπως είναι τα επιμελητήρια τα οποία έχουν η μπορούν να βρουν λύσεις και να διαδραματίσουν ρόλο ουσιαστικού αρωγού της πολιτείας στα θέματα της τεχνικής εκπαίδευσης και της δημιουργίας μια νέας γενιάς επαγγελματιών και επιχειρηματιών αφού εκπροσωπούν τις επιχειρήσεις πολλών κλάδων σε μια περιοχή, ενώ βάσει πραγματικών αναγκών στις τοπικές κοινωνίες μπορούν να εγγραφούν ως

Video

ανάδοχοι εκπαίδευσης.

Συνοψίζοντας, πολλά τα ωφέλη της σωστής εκπαίδευσης για την επιχείρηση αφού, α. Οδηγεί σε βελτίωση της κερδοφορίας της, β. Ανεβάζει το ηθικό των εργαζομένων, γ. Βοηθάει στην βελτίωση της εταιρικής εικόνας, δ. Βελτιώνει τις γνώσεις της εργασίας σε όλους τους τομείς της επιχείρησης, ε. Συμβάλει στην αποτελεσματική λήψη αποφάσεων και της επίλυσης προβλημάτων, στ. Συμβάλλει στην μείωση του κόστους παραγωγής, η. Παρέχει πληροφορίες για τις μελλοντικές ανάγκες σε όλους τους τομείς, θ. Βοηθάει στην χάραξη κατευθυντηρίων γραμμών για την εργασία και την εξωστρέφεια της επιχείρησης.

Όπως είδαμε μέχρι τώρα, η εκπαίδευση επιτελεί δύο βασικούς σκοπούς στις σύγχρονες κοινωνίες. Από τη μια συντελεί στη βελτίωση της ικανότητας του ατόμου να κατανοεί τον κόσμο και να λαμβάνει τις καλύτερες δυνατές αποφάσεις και από την άλλη, προετοιμάζει τα νέα άτομα για την επαγγελματική τους ζωή και τα βοηθά να αυξήσουν την οικονομική τους αξία. Έτσι, η εκπαίδευση δεν έχει μόνο κοινωνικό και πολιτιστικό σκοπό αλλά και οικονομική αξία. Η συμβολή της στην αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας και της παραγωγής είναι σημαντική.

Οι διαπιστώσεις αυτές δεν είναι νέες, αφού συγγραφείς όπως οι Adam Smith, Alfred Marshall κ.α. επισήμαναν τη συμβολή της εκπαίδευσης στην οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας. Στο συμπέρασμα αυτό οδηγούν και οι εκτιμήσεις των συναρτήσεων παραγωγής οι οποίες από τη μεταπολεμική περίοδο έδειχναν ότι σημαντικό τμήμα της αύξησης του εθνικού προϊόντος δεν οφειλόταν στην ποσοτική αύξηση των συντελεστών παραγωγής αλλά σε άλλους παράγοντες όπως στην πρόοδο της οργάνωσης της οικονομίας, στην τεχνολογική πρόοδο, στην αύξηση των γνώσεων, στον ανθρώπινο παράγοντα και στην εκπαίδευση. Με άλλα λόγια, η οικονομική ανάπτυξη μιας χώρας δεν εξαρτάται μόνο

από το φυσικό κεφάλαιο που η χώρα αυτή επενδύει στην οικονομία της, αλλά και από τη γνώση και τις δεξιότητες του εργατικού δυναμικού της. Οι δαπάνες για εκπαίδευση αποτελούν μια επένδυση που δημιουργεί ανθρώπινο κεφάλαιο, το οποίο έχει μια αποδοτικότητα όπως αυτή των επενδύσεων σε υλικό κεφάλαιο.

Κλείνοντας θα αναφερθώ σε μια μελέτη της Παγκόσμιας Τράπεζας, η οποία αναφέρεται στο «άυλο κεφάλαιο». Ποιό είναι αυτό το «κεφάλαιο» στο οποίο αναφέρεται και γιατί το αναφέρουμε. Το κεφάλαιο αυτό περιλαμβάνει πέρα από τους φυσικούς πόρους (όπως μεταλλεύματα, δάση) και την παραγωγική υποδομή (εργοστάσια, μηχανές κ.λ.π.) ενός κράτους και ορισμένους άλλους παράγοντες. Πρόκειται για παράγοντες όπως η εμπιστοσύνη μεταξύ των συναλλασσόμενων, ένα αποτελεσματικό δικαστικό σύστημα, τα σαφώς καθορισμένα ιδιοκτησιακά δικαιώματα, και τέλος η ποιοτική παιδεία. Σύμφωνα με το άρθρο, οι οικονομολόγοι της Παγκόσμιας Τράπεζας κατάφεραν να μεταφράσουν το άυλο κεφάλαιο σε αριθμούς και να υπολογίσουν το μέγεθός του ανά περιοχές. Το συμπέρασμά τους είναι ότι, όσο πιο πλούσια είναι μια χώρα, τόσο μεγαλύτερο ποσοστό του πλούτου της είναι σε άυλο κεφάλαιο. Οι πλούσιες χώρες φαίνεται ότι οφείλουν την οικονομική τους ευμάρεια όχι μόνο στις πρώτες ύλες ή ακόμα και στη βιομηχανία τους, αλλά κυρίως στην ποιότητα των θεσμών και της παιδείας τους. Δύσκολες συγκυρίες και εποχές, θα σκεφτούμε, και έτσι είναι, όμως πρέπει να είμαστε επιβάτες του τρένου και όχι θεατές. Δεν πρέπει να αφήσουμε καμία κρίση να γίνει πιο μεγάλη από εμάς. Η αύξηση της παραγωγικότητας οδηγεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της επιχείρησης και για αυτό πρέπει να βελτιώνονται όλοι οι παράγοντες που συμβάλλουν στην αύξηση αυτή. Τέτοιος παράγοντας και ίσως ο μεγαλύτερος, είναι η εκπαίδευση.

